

Ditrói Mór

Félszázados jubileumát ünneplik holnap Ditrói Mór színészkedésének barátai, tisztelői, tanítványai. De magának az ünnepeitnek vajmi keves oka van a jubilálásra, az örömujjongásra. Schüller azt mondta, hogy a színésznek az utókor nem fon koszorút. A direktornak a tulajdon kora sem. Mert vagy komolyan fogja föl hivatását és akkor csak ellenséget szerez az alája rendelték között, akik jórésben bohém hajlamú, nehezen fegyelmezhető, rendre, tekintély elismerésére alig kapható komédiások, részben »egyeniségek«, szellemóriások, akik nem turnek parancsoló szót, még kevésbé utasítást. Vagy léhá és lelkiismeretlen a színigazgató, akkor vagy épenséggel elvesztette egész életját, mert kárt tett egy közösség erkölcsi és anyagi javában, de vele jóvátehetetlen kárt tett önmagában is.

Ditrói a szigorú igazgatók közé tartozott. De lelkében a ridegség forráságot takart: forró imádatot művészi ideáljai iránt, amelyeknek kész örömmel áldozott fel népszerűséget, közkedveltséget, pajtáságot. Mik voltak ezek a művészi ideálok? Csodálatos, de egyben esodálandó is: a legfelsőbb rendűek, amelyek modern rendezőt és színházigazgatót hevíthetnek. Hagyományokon nőtt nagyra, de nem ragaszkodott a hagyományokhoz, ha ezeket elavultaknak ismerte föl. Kolozsvárott járt iskolába, de budapesti színházat csinált a szó legjobb értelmében. Együtt dolgozott egy olyan frissen szervezett gárdával, amelynek élülő sorában csupa kiválóságok ragyogtak, nagy tehetségek, hím- és nőnemű star-ok, a sikerek és tapsok hűbérurái, a közönség elkényeztetett primadonnái.

S amit ekkép Ditrói a Vígszín-

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Ditrói Mór*

Forrás:

Ar Est

Bm

(Hely)

1924. 5. 25.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olda)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Ditrói Mór

Idő

"1924"

Személy

házban megteremtett, azt tudatosan alkotta. Mert ő sem színésznek, sem színigazgatónak nem volt ösztönös, nem bizta magát csak homályos intuiciókra, hanem komoly, beható, lelkiismeretes tanulmányokra támaszkodott. Lehet, hogy a színész Ditróit éppen ez gátoita meg benne, hogy a legnagyobbak közé emelkedjék. De a színigazgatót éppen ez emelte rendje legkiválóbbjainak sorába és ez biztosított számára helyet művészetünk történetében.

Negyvenöt esztendő volt Ditrói Mór, férfikora virágjában, mikor a millennium évében a nagyhírű és sok sikerrel ékes kolozsvári direktort meghívták a Vígszínház első művészeti igazgatójának. A magyar nemzet aranykorszakának legragyogóbb éve volt az; és egy tetterős, ambíciózus, nagyot akaró és nagyot tudó művész új pályakezdésének éve. Ma a nemzet kifosztott, megcsönkített koldus, elgyengült a vérveszteségtől, alig van elegendő ereje ahhoz is, hogy egy jobb jövőben reménykedjék. És az egykor daliás Ditrói Mór törődött, fáradt, kiabrándult agastyán, akinek minden földi java néhány hazajáró emlék és elhervadt koszorú.

De holnap irodalmunk és művészetünk legnagyobbjai fognak friss babérágot fenni ősz homlokára. És holnap elő fogják szólítani bús remeteségéből a közönség hálás tapsai. Babér és taps? »Az utolsó alamizsna« keserű zárószórai jutnak eszünkbe. Petőfi halhatatlan költeményének fájdalmas végakkordjai:

*És a borostyán ő mi szépl!
Mi jó lehet lángfűjünak!
De száraz ágon a galyak
Többé meg nem fogamzanak.*

*Hanem ha dobsz egy-két garast,
Fogadsza hálaszózatom,
Mert pénzre vár az asztalos —
Koporsómat csináltatom.*

Az ünneplés melege és őszintesége jól fog esni e fáradt szívnek. De a hálának más, kézzelfoghatóbb módon is meg kell nyilatkoznia a jelesünk iránt, akinek egy nagy, reális, eléggé föl nem beszélhető kultúrértéket köszönhetünk; a Vígszínházat.

esfővárosi hazinyomda 1922